

Druga Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyki Teoretycznej, Matematycznej i Stosowanej

Rosja. Moskwa, 2–6 sierpnia 2004 r.

Zadania etapu indywidualnego

Autorzy zadań: P. A. Zubkow (№ 1), B. L. Iomdin, L. L. Iomdin (№ 2), S. A. Burlak, I. B. Itkin (№ 3), I. A. Derżanski (№ 4), B. L. Iomdin (№ 5).

Redakcja zadań: A. S. Berdiczewski, I. A. Derżanski, K. A. Gilarowa, B. L. Iomdin (red. naczelny), E. W. Murawenko, M. L. Rubinstein.

Tłumaczenie na polski: E. W. Gorelik.

Zadanie № 1 (20 punktów)

Podane są zdania w języku kajapo¹ (w transkrypcji łacińskiej) i ich tłumaczenie na język polski:

atoro kêt	Nie tańczysz.
ba mẽ mẽ anhê	Ozdabiamy was.
ba rê	Pływam.
ga iku	Pożerasz mnie.
ga mẽ to	Tańczycie.
ije mẽ akuru kêt	Nie pożeram was.
mẽ aje inhêrê kêt	Nie ozdabiacie mnie.
mẽ irêrê kêt	Nie pływamy.

1. Proszę przetłumaczyć na język polski; jeśli uważasz, że są możliwe różne warianty tłumaczenia – proszę podać je wszystkie:

aje ikuru kêt
ba mẽ aku
irêrê kêt

2. Proszę przetłumaczyć na kajapo:

Nie pożeracie nas.
Nie ozdabiamy was.
Tańczymy.
Ja cię pożeram.

Komentarz. *ẽ* i *ê* – specjalne samogłoski języka kajapo.

¹ Język *kajapo* należy do języków indiańskich (rodzina *żê*). Mowi w nim około 4000 osób w Brazylii.

Zadanie № 2 (20 punktów)

Tłumacz z agencji informacyjnej Swift News (Błyskawiczne wiadomości), która codziennie otrzymuje dużą ilość materiałów w języku angielskim, dla najlepszej wygody najpierw tłumaczy tytuły artykułów, dopiero potem wybiórczo same artykuły. Czasami taka metoda pracy powoduje, że przetłumaczony tytuł nie odpowiada treści artykułu. Wiadomo, że stało się to w przypadku trzech spośród artykułów, których tytuły podane są niżej.

1. Budget Cut Threatens Railway Modernization Project Funding.	1. Redukcja budżetu zagraża finansowaniu projektu modernizacji kolei
2. Cold Winter Threatens Start of Shipping Season in Small Lakes.	2. Mroźna zima stanowi zagrożenie dla rozpoczęcia sezonu nawigacyjnego w Małych Jeziorkach
3. Insanitariness in Brobdingnag Threatens Cholera Outbreak.	3. Brak higieny w Brobdingnagu grozi wybuchem cholery
4. New Crisis in Blefuscu Threatens Collapse of Peace Talks.	4. Nowy kryzys w Blefuscu grozi załamaniem się rokowań pokojowych
5. Password Leak From Megasoftware Threatens Mass Piracy.	5. Wyciek haseł z Megasoftware może spowodować masowe piractwo
6. Population Crisis in Lilliput Threatens Tax Reform.	6. Kryzys demograficzny w Liliputii stanowi zagrożenie dla reformy podatkowej
7. Sudden Weather Change Threatens Arrival of Reinforcements to Besieged City.	7. Nagła zmiana pogody stanowi zagrożenie dla przybycia posiłków do oblężonego miasta
8. Suspension of Talks Threatens Peace Process in Lilliput and Blefuscu.	8. Zawieszenie rokowań zagraża procesowi pokojowemu w Liliputii i Blefuscu
9. Unexpected Event in Country of Houyhnhnms Threatens Early Elections.	9. Nieoczekiwane wydarzenie w Kraju Houyhnhnmów może spowodować przedterminowe wybory
10. Terrorist Activity Threatens Public Security.	10. Działalność terrorystyczna stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego
11. Global Cooling Threatens Food Shortages.	11. Globalne ochłodzenie grozi brakiem żywności

Zadanie. Proszę znaleźć tytuły, których tłumaczenia nie odpowiadały treści artykułów, i podać właściwe tłumaczenia. Proszę wyjaśnić odpowiedź.

Komentarz. Do rozwiązania zadań znajomość angielskiego NIE JEST POTRZEBNA. Liliputia, Blefuscu, Brobdingnag i Kraj Houyhnhnmów – zmyślane kraje, opisane w utworach angielskiego pisarza Jonathana Swifta (1667-1745).

Zadanie № 3 (20 punktów)

Podano 14 wyrazów łacińskich z ich polskimi tłumaczeniami:

barba "broda"	vidua "wdowa"
dīvidit "dzieli"	mordāx "kąśliwy"
fūmus "dym"	glabra "bezwłosa"
fracēs "osad"	falx "sierp"
fovēre "grzać"	rubrīca "czerwona farba"
mandere "żuć"	mediocris "umiarkowany"
verbum "słowo"	fīngo "lepię"

Według opinii naukowców, w starożytności wszystkie te słowa poza jednym zawierały dźwięk *dh* (*d* aspirowane). Później na miejscu *dh* zaczęto wymawiać inne dźwięki.

Podane są też cztery wyrazy angielskie, spokrewnione z łacińskimi, podanymi wyżej:

beard "broda"	word "wyraz"
widow "wdowa"	red "czerwony"

1. W którym z podanych wyżej wyrazów łacińskich nie było dźwięku *dh*? Proszę wyjaśnić odpowiedź.

2. Podano jeszcze sześć wyrazów łacińskich:

brevis "krótki"	gurdus "głupi"
frīgus "chłód"	unda "fala"
combrētum "trzcina"	dēbeo "muszę"

O których z nich można powiedzieć z pewnością, że w przeszłości nie zawierały dźwięku *dh*? Dlaczego?

Komentarz. Litera *x* czyta się jako *ks*; kreska nad samogłoską oznacza długość.

Zadanie № 4 (20 punktów)

Podano słowa języka lakota² (w transkrypcji łacińskiej):

kĩža	słysać jednostajny wysoki dźwięk
žata	to się rozdwaja (<i>na przykład gałąź</i>)
šuža	to jest mocno uderzone
γi	to jest brązowe
m ⁱ niža	to jest pogniecione, ale da się wygładzić
g ^e leza	to jest w linii:
nuya	to jest twarde i nieruchome (<i>na przykład narosł na drzewie</i>)
m ⁱ niya	to się pogniotło nieodwracalnie
zi	to jest żółte
šli	wycieka gęsty płyn
kĩža	słysać wysoki modulowany dźwięk (<i>na przykład trel</i>)
g ^e leya	to jest pasiaste: ■■■

1. Proszę ustalić, które z tłumaczeń odpowiada któremu z podanych niżej wyrazów:

k'eya, k'eza, p^hešniža, suza, xuya

to się skrzy, to jest złamane, poszarpana powierzchnia, to jest nadtluczone,
powierzchnia jest podrapana

2. Proszę przetłumaczyć na lakota:

wycieka wodnisty płyn

to jest miękkie i bardzo ruchome (*na przykład spuchnięty gruczoł*)

to jest rozpalone

to jest sprężyste i ruchome (*na przykład chrząstka*)

to się rozgałęzia

3. Proszę wyjaśnić znaczenie wyrazu *ži*.

Komentarz. Litera *x* czyta się mniej więcej jak polskie *ch*; litera *γ* – jako dźwięczny odpowiednik *ch*; *š* i *ž* czytają się mniej więcej, jak polskie *sz* i *ż*. Litery *k'* i *p^h* oznaczają specyficzne spółgłoski, a litery *ĩ*, *i*, *e* – specyficzne samogłoski języka lakota.

² Język *lakota* należy do języków indiańskich (rodzina Siuksyjska). Mówi nim około 6000 osób w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie.

Zadanie № 5 (20 punktów)

Podana jest tabelka czasowników czuwaskich³ (w transkrypcji łacińskiej) i ich tłumaczeń. Ma ona luki.

aman	kaleczyć się	amant	kaleczyć
aptra	męczyć się		męczyć
avān	giąć się	av	giąć
çët	gubić się	çëter	gubić
çit	dochodzić		doprowadzać
čühen		čühe	płukać
hupān			zamykać
hurān	leżeć	hur	kłaść
kaç	przeprowadzać się		przewozić
kāvakar	robić się niebieskim	kāvakart	barwić na niebiesko
kuç	przenosić się	kuçar	przenosić
puçtarān	zbierać się	puçtar	zbierać
šān		šānt	zamrażać
taptan	być podeptanym	tapta	deptać
tupān	być znalezionym	tup	znajdywać
uçān	otwierać się	uç	otwierać
ük		üker	upuszczać
vaska	śpieszyć się	vaskat	popędzać
varalan	wybrudzić się	varala	brudzić
vëre	gotować się	vëret	gotować
vëren	uczyć się	vërent	uczyć
vitēn	przykrywać się	vit	przykrywać
	wchodzić	kërt	
	chować się	pytar	chować

Proszę wypełnić luki. Jeśli nie można jednoznacznie odtworzyć formy czuwaskiej, proszę o tym napisać. Proszę uzasadnić rozwiązanie.

Komentarz. *ă* czyta się jako krótkie *a*, *ě* – jako krótkie *e*, *ü* – mniej więcej jak *u* w polskim *lustru*, *y* – jako *y*, *ç* – mniej więcej jak *ś* w polskim *coś*, *č* – jak *cz*, *š* – jak *sz*.

³ Język *czuwaski* należy do języków tureckich. Mówi nim około 1,5 mln osób w Czuwaszji i niektórych innych regionach Federacji Rosyjskiej.